

Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Aaja Chemnitz Larsen
Folketingsmedlem for Inuit
Ataatigiit i Grønland

Dato

6. oktober 2022

Sted

Folketingssalen

Så er der et valg forude. Det er der også i Grønland, og jeg tror, det kribler i os alle sammen for at komme ud til vælgerne og føre valgkamp. Og med respekt for mine kolleger her i salen tror jeg, det er en noget større opgave, der venter os hjemme i Grønland – 50 gange større end Danmark og 4.000 km væk herfra. Der bliver nok at se til, og jeg glæder mig til at komme hjem. Heldigvis kommer jeg lige fra Ilulissat, Aasiaat, Niaqornaarsuk og Kangaatsiaq, og i alt har jeg i løbet af de seneste 7 år været mere end 25 steder rundt omkring i Grønland. Vores land er stort, det er vidt stræk, og det er meget forskelligt. Hvert sted, jeg kommer til, forbløffes jeg over den handlekraft, som jeg ser derude, også de små steder, hvor man får hverdagen til at hænge sammen. Og vi er rigtig gode til at finde løsninger i Grønland, lokale løsninger til at få hverdagen til at hænge sammen, og det er sådan set det, som vi skal arbejde videre med, sådan at vi kan styrke indsatsen også i de kommende år.

At vi dertil som grønlandske folketingsmedlemmer har 32 ordførerskaber, siger noget om det omfang, som vi sidder med. I denne valgperiode er der opnået resultater for 3,2 mia. kr. Det er noget, som IA enten direkte eller indirekte har været med til at skabe, og det er historisk højt. Det har været alt fra bedre hjælp til børn og unge, som har det svært, til et bedre beredskab og forsvar af Grønland og ikke mindst bedre løn til vores betjente, som det er blevet til i den her valgperiode. Det er et massivt løft af de opgaver, som Folketinget varetager i Grønland, og til sammenligning blev der i 2011-2015 opnået resultater for 200 mio. kr. – det er mere end en tidobling, som vi har formået at skabe.

Mange har spekuleret i, om de nordatlantiske mandater kommer til at blive afgørende efter et valg. For Inuit Ataatigiit har det altid handlet om først og fremmest at varetage de grønlandske vælgeres interesse i et godt, konkret og

konstruktivt samarbejde med vores kolleger herinde i salen. Ultimativt kunne man sige at hos IA vil vi allerhelst pege på en grønlandsk statsminister, og det er sådan set ikke, fordi der kommer flere statsministerkandidater på banen, men det er lige så meget for at sige, at de beslutninger, der handler om Grønland, bør træffes i Grønland. Markant øget selvbestemmelse i Grønland er ikke lige rundt om hjørnet, og derfor har vi også ledt det samarbejde, som vi har her i Folketinget, med Danmark ud fra parolen: Intet om os uden os – intet om Grønland uden Grønland. Grønland skal sidde med om bordet, når der skal træffes beslutninger om Grønland.

Det er ikke, fordi vi synes, at fru Mette Frederiksen har gjort det dårligt. Faktisk synes vi, at der har været lovende takter i Socialdemokratiets ledelse, også set med grønlandske briller, og vi vil derfor også gerne sende en hjertelig tak til statsministeren, fru Mette Frederiksen, og til hendes ministre: Tak for samarbejdet, tak for indsatsen, og vi mener, set med grønlandske briller, at I på mange måder har udført jeres hverv rigtig godt – tak for det. (*Anden næstformand* (Trine Torp): *Tak for det*). Nej, jeg er slet ikke færdig, jeg har masser tilbage, jeg skulle bare lige trække vejret.

Sikre linjer mellem Grønland og Danmark er etableret, ak ja, men det tog noget tid, meget tid. Et sikkerhedspolitisk forum, hvor vi kan dele oplysninger, er blevet etableret, men ja, der har kun været et enkelt møde. Så ja, der er meget mere, vi kan gøre. Vi kan gøre det bedre, regeringen kan gøre det bedre, og jeg er ikke i tvivl om, at ambitionerne er der, men kriserne har også stået i kø: først corona og nu krigen i Ukraine og en mere polariseret verden end før i nyere tid, og gaslækagen i Østersøen bør vække bekymring, også for os i Grønland. Og den tid, der var uskyldig, hvor vi i Grønland kunne stå lidt uden for en udenrigs- og sikkerhedspolitisk usikkerhed i verden, er ovre. Rusland er en aktør i Arktis, i vores område, og i Grønland har der været tre cyberangreb på kort tid, og vi ved, at der er et sårbart fundament i forhold til hackere udefra, og at vi har en forældet persondatalovgivning, som gør os til et usikkert tredjeland i forhold til EU; alt sammen noget, som stiller Grønland meget sårbart, når vi snakker om cybersikkerhed, og med et enkelt klik kan forbindelsen til internettet i det meste af landet blive lagt ned. Det vækker bekymring.

Hybridkrige og et mere kompromisløst Rusland kan måske føles meget, meget langt væk fra Grønland, men det er det ikke. Og Grønlands rolle midt imellem Rusland og USA stiller krav om, at vi også selv er bevidste om trusler og handler

klogt, når et kommende forsvarsforlig skal forhandles på plads. Selvfølgelig skal både naalakkersuisut og de grønlandske folketingsmedlemmer sidde med, når forligskredsen skal forhandle om Grønland og Arktis: intet om Grønland uden Grønland.

Vi har i dag et historisk højt antal kommunefogeder. Aldrig nogen sinde har der været så mange repræsentanter for politiet rundtomkring – også ude i bygderne. I dag mangler tre-fire bygder kommunefogeder; i 2015 var det 15 bygder, der manglede. Det er positivt, for det handler nemlig om at skabe tryghed, sikre en retssikkerhed, at sende et signal til børnene om, at her passer vi på jer. Hver dag har vi mange dygtige politibetjente eller kommunefogeder rundtomkring i Grønland, som netop er med til at skabe tryghed, men antallet af grønlandske betjente i Grønlands Politi er faldende, og i lønforhandlingerne mellem staten og statens tjenestemænd er brudt sammen. Så efter et valg bliver en af vores vigtigste opgaver at sikre det lønløft, som vi via politisk handling sikrede med nogle projektmidler i nordatlantpøljen, sådan at vi sikrer, at det bliver til permanente lønforbedringer for de her politibetjente. Det er afgørende, at vi har et politi, som er optimalt, i Grønland.

Vi synes, det er vigtigt, at politiet i Grønland får den samme overenskomst som deres danske kollegaer og som deres færøske kollegaer, og vi synes, det er vigtigt, at det her er noget, vi har fokus på efter et valg. For det handler om ligestilling. Og når statsministeren i sin tale for nogle dage siden fremhævede den her ligestilling, er det noget, som IA har kæmpet for i alle årene. Så vi er enige: Der er øget ligestilling, men der er også et arbejde foran os.

Samtidig skal vi turde at se fortiden og de dybe sår i øjnene. Vi skal være med til at sikre, at vi følger de udredninger, som er blevet sat i gang, til dørs. Vi skal være med til at sikre, at hvis der skal gives en undskyldning eller en erstatning, er det noget, som vi bakker op omkring. Her kan jeg se, at det er en regering, som har haft modet i den her valgperiode, og det vil jeg meget gerne takke for at man har taget meget alvorligt.

Jeg synes, det er vigtigt, at de grønlandske betjente ikke føler, at de er andenrangsborgere i et rigsfællesskab, som vi har i dag. Jeg synes, det er vigtigt, at vi ikke oplever, at er så mange grønlandske børn, som bliver fjernet på et meget, meget spinkelt grundlag, og hvor det faktisk er på en formodning og ikke nødvendigvis på ordentlig dokumentation. Det er vigtigt, at vi sikrer den her

retfærdighed, for det er en dyb menneskelig følelse for os alle sammen, at vi gerne vil opleve, at der er en ligeværdighed og en retfærdighed.

Så lad os vise i en kommende regering, at respekten, tilliden og ligeværdigheden mellem Grønland og Danmark er mulig. Det er hele fundamentet for samarbejdet. Så når vi peger på en regering efter et valg, vil vi også stille nogle klare krav. Vi vil også gå konstruktivt ind i arbejdet og pege ikke kun på udfordringer, men også på løsninger, som vi har gjort det alle årene her i Folketinget. Det handler om at varetage det grønlandske folk til interesser, og derfor vil vi stille krav om øget ligeværdighed.

Inden jeg siger tak for ordet, vil jeg gerne sige tusind tak for samarbejdet på tværs af partierne. Det har været en fornøjelse. På en måde er det også en lidt vemodig dag, men det har været en kæmpe fornøjelse at være herinde og repræsentere Grønland, så tusind, tusind tak. Tak for ordet.

Kilde

ft.dk

Kilde type

Dokumentation på online medie

Tags

Debattale, Folketingstale, Folketingsvalg

Relateret

6. oktober 2022

6. oktober 2022

6. oktober 2022

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aja-larsen-chemnitzs-tale-ved-folketingets-aabningsdebat>